Hoe regel je medezeggenschap in kleine zorgorganisaties?

Geplaatst op 19 april 2020

Op 1 juli 2020 treedt de nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) in werking. Ook veel kleinschalige zorgorganisaties moeten de medezeggenschap uiterlijk begin 2021 rond hebben. De wet beoogt dat cliënten structureel invloed hebben op het beleid, ook bij kleine zorgaanbieders. Hoe regel je als kleine zorgorganisatie de medezeggenschap?

Dit artikel verscheen in de lente-editie van Zorg & Zeggenschap, het tijdschrift dat LOC ieder kwartaal uitbrengt.

Structurele invloed op waardevolle zorg

Samen met de Branchevereniging Kleinschalige Zorg (BVKZ) organiseerde LOC eind vorig jaar een bijeenkomst voor kleine zorgaanbieders. De centrale vraag: wat betekent de Wmcz voor kleine zorgorganisaties en hoe zet je medezeggenschap in om tot waardevolle zorg te komen?

“Omdat we zo klein zijn hebben we geen medezeggenschap nodig. We zijn al continu in contact en cliënten hebben directe invloed op de zorg”, luidde een veelgehoorde reactie. Maar medezeggenschap gaat verder dan de zorgrelatie. Medezeggenschap is het structureel invloed hebben op het beleid van de organisatie en de uitvoering van dat beleid. Het zorgverleningsproces is daar een onderdeel van. Via de medezeggenschap hebben cliënten bijvoorbeeld invloed op de gebouwde omgeving of de besteding van het geld. Zaken die cliënten niet een op een met hun zorgverlener bespreken. Maar wel direct van invloed zijn op hoe mensen de zorg ervaren.

Eisen wet

Volgens de nieuwe Wmcz zijn zorgorganisaties die 24-uurs zorg verlenen of langer dan zes maanden

achtereen zorg bieden én meer dan tien zorgmedewerkers in dienst hebben, verplicht medezeggenschap te organiseren. Voor ambulante zorg en thuiszorg geldt een grens van 25 werknemers. In de wijkverpleging geldt vanaf tien medewerkers de verplichting een cliëntenraad of andere vorm van medezeggenschap in te stellen. Veel kleinschalige zorgorganisaties hebben al gauw tien medewerkers. Denk aan beschermd wonen, een zelfstandige kliniek of de thuiszorg.

> "Stel dat er maar vijf cliënten zijn, heb je dan een cliëntenraad nodig?"

"Het is belangrijk onderscheid te maken tussen zeggenschap en medezeggenschap", zegt LOC-adviseur Tiske Boonstra, die tijdens de bijeenkomst een presentatie gaf. "Zeggenschap is dat je als individuele cliënt bijvoorbeeld afspreekt dat je, bij uitzondering, 's morgens heel vroeg mag douchen. Medezeggenschap betekent dat je zo'n afspraak structureel voor iedereen vastlegt en het beleid aanpast of wijzigt. De Wmcz beoogt met de verplichting ook in kleinschalige zorgorganisaties medezeggenschap te regelen dat cliënten structureel kunnen meepraten, adviseren en beslissen over het brede scala aan onderwerpen, zodat beleid kan aansluiten bij de wensen en behoeften van mensen die zorg nodig hebben."

Zoektocht passende vorm

De vraag is hoe je de medezeggenschap vormgeeft op een effectieve manier zonder dat het als een administratieve last wordt ervaren. Stel dat er maar vijf cliënten zijn, is het dan noodzakelijk om een cliëntenraad op de richten en twaalf keer per jaar formeel te vergaderen met het bestuur van de zorgorganisatie? "De wet laat de vorm van medezeggenschap iets meer vrij", vertelt Boonstra, "een cliëntenraad is het uitganspunt, tenzij... Het is dus belangrijk dat bestuurder en cliënten het gesprek aangaan over hoe zij de medezeggenschap willen regelen, zodat er een gedragen besluit uitrolt.

Vaak is het handig aan te sluiten bij de visie van de zorgaanbieder. Het is echt een zoektocht naar díe vorm van medezeggenschap die passend en nodig is om tot waardevolle zorg te komen. Dan zal al gauw blijken dat er niet één manier is. Een kleine cliëntenraad kan de oplossing zijn, maar een clubje cliëntenvertegenwoordigers dat niet structureel vergadert, maar wel inzicht heeft in en invloed op belangrijke onderwerpen, is ook een optie.
Er zijn vele wegen die naar Rome leiden. Het is best een hobbel om medezeggenschap te gaan organiseren, bleek tijdens de bijeenkomst, maar de ervaring leert dat als het eenmaal geregeld is, het een grote meerwaarde voor organisatie en cliënten is."

Meer weten?

- De vraagbaak van LOC staat voor je klaar om je vraag te beantwoorden. Van maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17. 00 uur kun je bellen naar 030 284 32 00 of mail naar vraagbaak@loc.nl
- LOC biedt hulp en ondersteuning bij de invoering van de Wmcz. Zo kunnen cliëntenraden en

zorgaanbieders gebruikmaken van een traject waarin LOC meedenkt over passende medezeggenschap.

- Wil je meer weten over de wettelijke basis van medezeggenschap? LOC organiseert regelmatig de basiscursus medezeggenschap. Ook biedt de brochure basisinformatie medezeggenschap veel informatie over het werk van de cliëntenraad en over de nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Wet medezeggenschap (Wmcz), Adviesonderwerpen van de cliëntenraad, Kwaliteit jeugdzorg, Organiseren en vernieuwen medezeggenschap, Dienstverlening aan cliëntenraden